

Het winterschilderij

REINA
CRISPIJN

roman

HET WINTERSCHILDERIJ

Reina Crispijn

Het winterschilderij

Zomer & Keuning

Hierbij wil ik mijn dochter Margriet Bakker en mijn zusjes Elly Jansen, Margreet Maljers en Petra Koopmans bedanken voor het meelesen van het manuscript, het maken van opmerkingen en het geven van de onontbeerlijke kritiek. Lieve meiden, ik heb er heel veel aan gehad.

Ook wil ik mijn echtgenoot Fokke weer bedanken voor het leveren van redactioneel commentaar. Het is buitengewoon fijn dat ik altijd op hem kan rekenen.

ISBN 978 90 5977 439 1

NUR 301

Omslagontwerp: Julie Bergen

Omslagillustratie: Clayton Bastiani, Trevillion Images

www.kok.nl

© 2009 Uitgeverij Zomer & Keuning, Kampen

Alle rechten voorbehouden.

HOOFDSTUK 1

De dag was nog niet helemaal doorgebroken. Het schemerroze licht van de opgaande zon verzachtte de contouren van de straat.

Mollie Breevoord stond voor het raam van de huiskamer en keek naar buiten. Aan de overkant van de straat ging een deur open. Een meisje, gekleed in een donkerblauw jack en een rode broek, glipte naar buiten en trok heel voorzichtig de deur achter zich dicht.

‘Daar gaat ze weer,’ mompelde Mollie voor zich uit.

‘Wat zie je toch weer op de vroege morgen, Mol?’ klonk een gemuseerde stem achter haar. Kees, Mollies echtgenoot, kwam achter haar staan.

‘Ik vraag me af waar zij...’ – Mollie wees op het weglopende meisje – ‘...iedere zaterdagsmorgen in de vroege naartoe gaat.’

‘Zij gaat misschien naar een hobbyclub,’ opperde Kees.

‘Op de vroege zaterdagsmorgen? Laat me niet lachen.’

‘Of zij gaat boodschappen doen.’

‘Dat doet ze altijd later op de dag met Frank.’

‘Zij heeft misschien een geheime ontmoeting met een vriendje.’

‘Ach, welnee, Kees. Ingeborg is geen type om een vriendje te hebben. Veel te kinderlijk.’

‘Kom, kom, Mol, ze is al veertien. Daarbij, ze ziet er aardig uit. Niks mis mee.’

Mollie zuchtte diep. ‘Ingeborg is geen gewoon meisje, Kees. Ingeborg houdt van kunst. Ingeborg zit iedere dag met haar neus in de boeken. Ingeborg taalt niet naar jongens, en ook niet naar meisjes. Ingeborg is wat apart. En daarom ben ik zo nieuwsgierig...’

‘...waar ze iedere zaterdagsmorgen naartoe gaat,’ maakte Kees Mollies zin af. ‘Je bent onverbeterlijk nieuwsgierig, Mol.’

Mollie haalde haar schouders op. Wat was er mis met nieuwsgierigheid?

Diep weggedoken in haar jack liep Ingeborg van Wijngaarden door het centrum van het stadje. Er liepen amper mensen op straat. De meeste mensen sliepen nog. Heerlijk leeg, de wereld even alleen van haar. Ingeborg zwierf graag rond door de stegen en poortjes die toegang gaven tot de stille hofjes met hun binnentuinen, waarin altijd iets nieuws te ontdekken viel. Alleen haar vader wist van haar zwerftochten door de stad. Tenminste, ze had het hem in een onbewaakt ogenblik verteld, maar of hij het echt wist... Meestal was haar vader niet geïnteresseerd in wat ze deed. Hij vroeg er wel naar, maar of hij haar antwoorden werkelijk hoorde, betwijfelde ze. Natuurlijk vond ze dat gebrek aan belangstelling niet leuk, maar je kon het ook van een positieve kant bekijken: haar vader was tenminste geen nieuwsgierige bemoeial.

Nu liep ze door de Hovenierslaan. Het geluid van de ritselende bladeren van de oude bomen leek op het ruisen van de zee, wat bij Ingeborg een gevoel van vrijheid opriep. Als ze ooit veel geld kreeg, ging ze aan zee wonen, nam ze zich voor. Halverwege de laan lag galerie Walraven, die voornamelijk schilderijen, etsen en tekeningen verkocht. Ingeborg was vooral dol op schilderijen. Waar die kunstzinnige aanleg vandaan kwam, wist ze niet. Zeker niet van haar moeder. Die reageerde bijna vijandig toen ze een keer laaiend enthousiast was over een schilderij van de galerie. Ingeborg liet het voortaan wel uit haar hoofd nog maar iets te vertellen over iets wat ze gezien had. De gevoeligheid voor kunst kwam ook niet van haar vader, die een complete analfabeet was op dit gebied en waarschijnlijk nog nooit de binnenkant van een museum had gezien. De enige die haar een beetje begreep, was Pascal, de buurjongen van de overkant, die zo goed kon tekenen en schilderen. Pascal... Ingeborg glimlachte. Ze was als kleuter verliefd op hem geworden. Vrolijke Pascal met zijn bijna witte haren, zijn helblauwe, lachende ogen, altijd in voor plagen en grappen.

Uit de verte zag Ingeborg dat de etalage van galerie Walraven veranderd was. De stalen rolluiken waren al opgetrokken. De laatste

twee maanden had er een serie kleine, in felle, mediterrane tinten geschilderde panelen van een Italiaanse schilder gehangen. De kleurrijke etalage was in schril contrast geweest met het onverwachte grijze weer dat de overgang van de zomer naar de herfst aangaf. Maar nu was de uitbundige kleurenpracht uit de etalage verdwenen. Nieuwsgierig liep Ingeborg snel naar het raam. Overrompeld bleef ze staan. Ze keek naar het schilderij dat eenzaam op een schildersezel stond in het midden van de etalage.

Het paneel, gevat in een ouderwetse, goudkleurige lijst, stelde een winterlandschap voor. Op een klein bordje dat op de grond tegen de schildersezel stond, was in zwarte letters geschreven: *Gezicht op Workum – Petrus van den Valckenburgh 1592-1649*. Aan de linkerkant van het doek verhief zich de hoge Sint-Gertrudiskerk. Een rij huizen stond als een smal decorstuk voor het imposante gebouw. De daken waren bedekt met sneeuw, niet in een helle, verblindende kleur wit die pijn deed aan je ogen, maar in een zacht, warm wit, dat vermengd was met sepiatinten. Op de voorgrond schaatsten figuren over het ijs. Kleine kinderen werden voortgetrokken op houten sleetjes. Een hondje sprong vrolijk tussen de kinderen. Een echtpaar zwierde naar een koek-en-zopientje dat in de beschutting stond van wat bomen langs de kant. Maar het allermooiste was wel de rode arrenslee, beschilderd met vrolijke motieven en voortgetrokken door een zwart paard. In de slee zaten mensen, warm ingepakt onder een deken. De koetsier die achterop op de bok zat, zwaaide met een zweep. Tegen de achtergrond van een donker wordende, grijs-witte hemel strekten zich besneeuwde velden uit tot aan de horizon.

Er gebeurde iets met Ingeborg. Een volkomen onbekend gevoel trok door haar heen. Het winterlandschap pakte haar, zoog haar mee, betoverde haar. Zo voelde verliefdheid, maar kon je wel verliefd worden op een ding, op een schilderij? Dat winterlandschap hoorde bij haar, was speciaal voor haar gemaakt, wist ze heel zeker. Het hinderde niet dat de schilder dit landschap eeuwen geleden had geschilderd. Tijd was niet van belang, viel zelfs weg. Die schilder... Maandagmiddag zou ze naar de bibliotheek gaan en alle boeken opzoeken die over Petrus van den Valckenburgh waren geschreven. Ze wilde alles over hem weten. Waarschijnlijk

was hij een Vlaming, want de meeste Hollandse schilders uit die tijd kende ze wel.

Het was alsof een soort roes bezit van haar had genomen. De gedachten tolden door haar hoofd. Op een vreselijke dag zou iemand dit kostbare schilderij kopen. Het winterschilderij zou weggaan, verdwijnen uit haar leven. Een onverdraaglijke gedachte. Ze moest weten wie de eigenaar zou worden. En eens, daarvan was ze heilig overtuigd, zou zij het winterschilderij in bezit krijgen. Dat was voorbestemd.

‘Dat meisje staat er weer,’ zei Ellen Barnhoorn, verkoopster van galerie Walraven.

Haar mannelijke collega kwam snel toegelopen.

‘Ik weet dat ze van schilderijen houdt, maar nu lijkt ze wel in trance,’ meende Ellen.

‘Vreemd. Zo bijzonder vind ik het schilderij ook weer niet,’ zei de man.

‘Hoe kun je dat nu zeggen? Ik begrijp dat kind helemaal. Wat is er mooier dan een schilderij van een winterlandschap,’ antwoordde Ellen. ‘Ze droomt op dit moment vast verhalen over de mensen die op het ijs zijn. Dat deed ik vroeger ook.’

‘Mijn heden, waar jullie, vrouwen, al niet over kunnen fantaseren,’ riep de verkoper uit. Hij keek nog een keer naar het meisje. Wel een aardig gezichtje. Vooral die ogen waren opmerkelijk. ‘Ik heb het idee dat ik haar eerder gezien heb. Die ogen komen mij zo bekend voor.’

‘Raar. Dat idee heb ik nu ook,’ merkte Ellen verrast op.

‘Misschien een dochter van een klant?’

‘t Zou kunnen,’ antwoordde Ellen. ‘Of misschien de dochter van een schilder. Romantisch.’

Haar collega dacht nog even na, schudde zijn hoofd en liep weg. Ellen Barnhoorn bleef staan. Ze zag de geconcentreerde blik in de vreemde, grijsgroene ogen en de bijna extatische trek op het bleke meisjesgezicht. Ze herkende het verlangen dat haar nog steeds overviel wanneer ze een heel mooi schilderij of ander kunstwerk zag. Het meegezogen worden door de schoonheid van iets. Ze had nu al medelijden met het meisje wanneer het schilderij verkocht

zou worden en zou verdwijnen uit de etalage. Zo lang zou dat niet meer duren. Er waren al heel wat potentiële kopers afgekomen op het stuk van Petrus van den Valckenburgh, maar de prijs bleek steeds het struikelblok. Zelf zou Ellen het schilderij ook missen. Dat wist ze nu al. Alsof je vaarwel moest zeggen tegen een heel goede kennis.

Ingeborg zag opeens de verkoopster staan. Ze zuchtte nog eens diep, nam met spijt afscheid van het winterlandschap en liep door. Ze sloeg de hoek van de Hovenierslaan om en wandelde de Kuiperssteeg in, die de verbinding vormde met het Schepenplein. Aan de rechterkant grensde het steegje aan een verweerde, met mos begroeide muur. Ingeborg bleef even staan en sprong toen op de gladde, vochtige muur. Beneden haar lag de tuin van het augustinessenklooster. Het was een grote, verwaarloosde, vooral geheimzinnige tuin met veel oude bomen. Over de kruinen lag een warmgouden glans, maar onder de bomen wist Ingeborg het schemerdonker van de overwoekerde paadjes en het opgroeiende struikgewas. De voor het overgrote deel bejaarde zusters waren niet meer in staat de hele tuin te bewerken. Alleen de moestuin, die vlak aan de achterkant van het klooster grensde, werd zorgvuldig onderhouden. Daar hadden de zusters dan ook baat bij.

Wanneer Ingeborg boeken las over lang vervlogen tijden, over koningen en ridders, kasteeltuinen en labyrinten, dacht ze onwillekeurig aan de oude kloostertuin met zijn geheime plekjes. Er was niemand op deze zaterdagmorgen aan het werk in de tuin. Groepjes gele paddenstoelen stonden aan de voet van een oude, kronkelige notenboom. Onder de appelbomen lagen valappels, die zeker nog door de zusters opgepakt zouden worden, want alles wat ook maar enigszins eetbaar was, werd zorgvuldig door de zusters geoogst. In de moestuin rook het naar selderij. Ingeborg droomde een beetje weg. Ze hield van de herfst, vooral als er dunne, dromerige mistflarden tussen de bomen hingen, en de spinnenwebben als bpareld kant over de ligusterheggen lagen.

Ergens in het klooster begon een klok te luiden. Het gedempte geluid bracht Ingeborg in de werkelijkheid terug. Ze sprong van de muur en veegde haar handen zorgvuldig af aan de binnenkant van haar jack. Daarna liep ze door de steeg naar het grote plein aan

het eind. Op de hoek stond de boekwinkel van Lannooy. Ingeborg had daar al heel wat tijd doorgebracht met het lezen van de nieuwste kinderboeken die binnengekomen waren. Haar leesplek bevond zich in een verborgen ruimte onder de trap. Het prettige van die nieuwe boeken was dat ze zo heerlijk schoon waren. Geen vieze vlekken, geen ezelsoren. Wanneer ze een boek van de bibliotheek mee naar huis nam, kافتte ze dat altijd voordat ze begon te lezen. Ingeborg grilde van boeken die kleverig aanvoelden, maar ze nam ze toch mee naar huis, omdat ze nu eenmaal verslingerd was aan lezen.

Er was een nieuw boek van Cynthia Voigt verschenen. Misschien lag het al op een van de toontafels. Ingeborg stapte de boekhandel van Lannooy binnen. Er waren nog maar weinig klanten. Dat was het nadeel wanneer je zo vroeg op pad ging: ze liep nu sneller het risico ontdekt te worden. Ze moest maar heel omzichtig te werk gaan. Voor de afdeling jeugdboeken moest Ingeborg een trap af, die halverwege een sterke kromming maakte. Tot haar grote vreugde zag ze het boek van Cynthia Voigt op een tafel liggen. Heel behoedzaam bladerde ze het boek door. Ze rook er even aan. Ze hield van de geur van nieuw papier. Toen keek ze om zich heen. Niemand besteedde enige aandacht aan het meisje dat bij de jeugdboeken stond. Langzaam koerste Ingeborg met het boek onder haar trui naar de trap. Nog één keer keek ze voorzichtig om zich heen en toen liet ze zich vliegensvlug door haar knieën zakken en dook onder de trapruimte.

Mollie Breevoord lapte de ramen van de erker, een routineklus die ze altijd uitvoerde op zaterdagmorgen na het koffiedrinken. Het twee-onder-een-kap-huis dateerde uit de jaren twintig en was voorzien van een erker met afgeschuinde hoeken en op de eerste verdieping een – tot Mollies grote verdriet – inpandig stenen balkon waaraan bloembakken met kleurige hanggeraniums hingen. Het lange balkon nam veel ruimte af van de slaapkamer. Mollie had liever een uitbouw gehad. Ze had bij de gemeente een verzoek ingediend, maar dat was afgewezen door een schoonheidscommissie. Er mocht aan de buitenkant van het huis niets worden veranderd. De huizen waren zeer gewild door hun opzet. Beneden

lagen twee grote kamers *en suite*, gescheiden door glazen schuifdeuren. Aan de achterkant was een keuken met openslaande deuren naar een diepe tuin. Alleen de eerste etage was een beetje hokerig ontworpen.

Mollie hield van ramen lappen. Ze had over het algemeen trouwens geen hekel aan huishoudelijk werk. Met genoeg poetste ze het koperwerk, een hele klus, want ze had in de loop van de tijd behoorlijk wat koper verzameld. Mollie hield van schoon. Je kon natuurlijk wel roepen dat je niet van poetsen en boenen hield, en dat het huis er voor jou was, en jij niet voor het huis, maar het werk moest toch gedaan worden. Dan kon je het maar het beste met een opgewekt gezicht doen. Het plezier kwam vanzelf wel wanneer de boel weer schoon was. ‘Zeg nu zelf,’ had ze eens tegen zo’n niet-poetsen-willende vrouw gezegd, ‘jij zit toch ook niet graag op een kleverige wc-bril?’ Stiekem verdacht Mollie sommige vrouwen er weleens van dat ze die opmerkingen alleen maar maakten om vooral niet truttig gevonden te worden. Nou ja, van Mollie mocht het. Ze haalde de wissel over het raam en zag in de weerspiegeling van het glas haar buurmeisje van de overkant van de straat. ‘Ha, Ingeborg,’ schalde het over straat.

‘Dag, tante Mollie.’

‘Je was er weer vroeg bij.’

Ingeborg knikte. Ze mocht tante Mollie, het vroegere jeugdvriendinnetje van haar vader, graag. Alleen dat eindeloze poetsen begreep ze niet zo goed. Dat raam was verleden week toch al gelapt. Maar ze was jaloers op de drie kinderen Breevoord omdat ze zo’n aardige moeder hadden, die altijd voor iedereen klaarstond. Ze was jaloers op het gezellige huis met de plantenbakken vol witte en rode hanggeraniums aan het balkon. Haar moeder mocht het dan minachtend Oostenrijkse kneuterigheid noemen, Ingeborg hield wel van kleur. Ze deed snel de deur open, want ze had nu geen tijd voor een praatje met haar buurvrouw. Op zaterdagmorgen was daar geen ruimte voor. Dan ging ze koffiedrinken met haar vader.

Met snelle passen liep ze door de kale witte gang met de lichtgrijze gestuukte muren en de spierwitte tegels. Alleen als er ’s zomers een hittegolf heerste, kon Ingeborg nog enige waardering opbren-

gen voor de steriele hal. Dan was het er aangenaam koel. ‘Papa,’ riep ze.

‘Hier,’ klonk het terug uit de keuken.

De keuken was een grote vierkante ruimte, voorzien van de modernste inbouwapparatuur. De keukeninrichting was van Italiaans design. Een L-vormig, zwartmarmeren aanrecht met een halogeen kookplaat en een gootsteen met dubbele stalen spoelbakken liep langs de buitenmuren. Boven het aanrecht hingen roodgelakte keukenkasten. Een oven-annex-magnetron was op ooghoogte ingebouwd tussen twee hoge kasten. Grote ramen en dubbele openslaande glazen deuren keken uit op een tuin die door een tuinarchitect was ingericht. Geen wilde, vrolijke cottagetuin met bossen wuivende akonieten, ridderspoor of woekerende lampionplanten, geen borders vol zacht geurende rozen en geen vrolijke bellenplanten, maar hoge grijze tuinvazen met in kegelvorm gesnoeide buxusboompjes die langs strakke grindpaden stonden. Ingeborg had peinzend geopperd dat de tuinvazen meer thuis hoorden op een begraafplaats, wat haar op een vernietigende blik van de uiterst moderne tuinarchitect was komen te staan.

Ingeborgs vader zat aan een grote, lange keukentafel. Hij las een krant, die wijd uitgespreid voor hem lag.

‘Hoi, pap.’

‘Lekker gezworven?’ Frank van Wijngaarden keek schuin op van zijn krant.

‘Ja, en ik heb zoiets prachtigs gezien.’

‘Een broek of een trui?’ informeerde haar vader afwezig. Zijn aandacht was meer op de krant gericht.

‘Welnee, een schilderij. Het mooiste schilderij dat ik ooit gezien heb,’ zei Ingeborg enthousiast. Haar ogen begonnen te schitteren, en een zachte kleur kwam op haar bleke gezichtje.

‘Ik had het kunnen weten. Andere meiden zeuren hun ouders de kop gek om een T-shirt of een spijkerbroek die ze per se willen hebben, maar mijn dochter...’ Ingeborgs vader maakte de zin niet af.

Ingeborg ging aan tafel zitten.

‘Wat was het voor schilderij?’ vroeg hij snel, want hij zag dat haar gezicht betrok.

‘Een winterschilderij, met ijs en zo,’ antwoordde Ingeborg een beetje mat. Het had geen zin haar vader te vertellen waarom ze het schilderij zo prachtig vond. Hij zou het toch niet begrijpen, zoals zij zijn liefde voor sport niet kon delen. Haar vader was zo anders. Toch hield ze veel van hem.

‘Zet even koffie voor je oude vader, Inge. Doe maar oploskoffie. Dat vind ik wel zo lekker,’ zei Frank met zijn charmantste glimlach terwijl hij de krant opvouwde. ‘Weet je al wat we straks moeten hebben van de supermarkt? Jij zou deze keer voor het lijstje zorgen.’

‘Gisteravond al gemaakt.’ Ingeborg pakte een briefje van een blad met een crème Wedgwoodservies dat in de hoek van het aanrecht stond. Daarna maakte ze een kop oploskoffie voor haar vader en warmde ze voor zichzelf een beker chocolademelk in de magnetron. ‘Waar is mama? Moest ze weer werken? Ik vind het vreemd,’ merkte Ingeborg op. Ze ging weer aan tafel zitten. ‘Zo druk is haar baan toch niet dat ze zelfs in het weekend op kantoor moet zijn?’

Haar vader haalde onverschillig zijn schouders op. ‘Je moeder is zeer ambitieus, lieverd. Ze droomt ervan nog eens de beste strafpleiter van Nederland te worden. Aan haar verbale kwaliteiten zal het niet liggen.’

Eerlijk gezegd was Ingeborg allang blij dat haar moeder in het weekend niet altijd aanwezig was. Mam wist een goede sfeer altijd binnen een mum van tijd te verpesten, al was het alleen maar door haar spottende manier van kijken. Ingeborg begreep niets van haar moeder. Soms kon ze er treurig van worden.

‘Wat kijk je opeens somber,’ zei Frank.

Ingeborg weifelde even. ‘Waarom houdt ze niet van mij?’ vroeg ze toen onzeker.

‘Wie?’ vroeg haar vader verbaasd.

‘Mama.’

‘Lieve meid, natuurlijk houdt ze van je. Alleen kan ze het niet zo goed laten merken,’ antwoordde Frank luchtig. Hij knikte zijn dochter bemoedigend toe, maar hij wist dat hij loog. Door schade en schande was hij wijs geworden: Lidi Samkalden hield maar van één mens in de wereld, en dat was zichzelf. ‘Niet zo piekeren, Inge.

Daar krijg je alleen maar rimpels van, en het lost niets op. Kom, we gaan naar de supermarkt.'

Mollie Breevoord vond de dochter van Frank van Wijngaarden een eenzaam kind. Nooit zag je haar met vriendinnen of een vriendje, terwijl ze er best leuk uitzag, met die grote, opvallend mooie, grijsgroene ogen, die gevoelige mond en dat tengere figuurtje. Het springerige, zachtbruine haar dat koperkleurig oplichtte wanneer de zon erop scheen, dwarrelde om haar hoofd en gaf haar iets elfachtigs. Als je haar onverhoeds zou tegenkomen in een stil bos, zou je kunnen denken dat ze een bosnimf was. Mollies fantasie nam soms een hoge vlucht. Ingeborg leek overigens niet op haar vader, en al helemaal niet op haar moeder. Hoewel... Ingeborg kon af en toe ook heel onbenaderbaar zijn. Dan liep ze net zo rechtop als haar moeder, en met dezelfde afstandelijke uitdrukking op haar gezicht. Maar Ingeborg was niet zo'n kouwe kikker als Lidi Samkalden. In vergelijking met Ingeborgs moeder straalde een ijspegel nog warmte uit.

Mollie hield niet van Lidi. Natuurlijk had het ermee te maken dat Lidi in het verleden de relatie tussen haar en Frank van Wijngaarden volledig verziekt had. De nuchtere Mollie en de licht ontvlambare, onverantwoordelijke Frank kenden elkaar vanaf de kleuterschool en waren sinds die tijd onafscheidelijk geweest. Waar Frank was, was Mollie ook, en omgekeerd. Dat veranderde toen Frank naar de universiteit ging, en Mollie in de verpleging belandde, maar nog steeds was die speciale band blijven bestaan. Mollie was een soort alter ego van Frank. Hij hechtte bijzonder veel waarde aan haar oordeel. Had hij het zoveelste liefje aan de haak geslagen, dan ging hij meestal met zijn vangst even langs Mollie, die nooit haar mening gaf, omdat ze toch wel wist dat Franks bevestiging na een paar weken over was, en hij dan op jacht ging naar de volgende liefde van zijn leven. Totdat Lidi, de derdejaarsstudente rechten, op het toneel was verschenen. Vanaf het eerste moment hadden Lidi en Mollie niets met elkaar op gehad. Lidi was een rijzige, koele schoonheid, met prachtige blauwe ogen en lang, glanzend blond haar. Er hing een soort waas van geheimzinnigheid om haar heen, waarmee ze enorm scoorde bij de man-

nen. Mollie vond haar een kouwe vis en hoopte dat de hevige verliefdheid van Frank snel zou overwaaien, maar ze wist intuïtief dat dat een vrome wens zou blijven. Frank was zo geobsedeerd geweest door Lidi dat hij Mollies mening absoluut niet op prijs gesteld zou hebben. Ze had hem willen toeroepen: ‘Kijk door haar heen, sufferd. Ze houdt niet van je. Ze gebruikt je.’ Het vervelende was dat Mollies oordeel op vage onlustgevoelens gebaseerd geweest was. Ze kon niets bewijzen. En toch was ze ervan overtuigd geweest dat de liefde maar van één kant kwam, die van Frank. Was ze maar bij machte geweest hem de ogen te openen, maar ze had geen kans gehad tegen de rechtenstudente.

Lidi van haar kant had Mollie met nauwelijks verholen minachting bekeken. Ze hield niet van jeugd vriendinnetjes die monumenten van betrouwbaarheid waren, vooral niet als ze ook nog eens in de verpleging werkten. Natuurlijk, verpleegkundigen moesten er ook zijn, maar je ging niet met hen om. Als je de mensheid wilde helpen – een loffelijk streven; Lidi zag het nut van de Moeder Teresa’s van deze wereld echt wel in –, deed je dat als medicus, niet als verpleegster. De mensen met wie zij omging, volgden geen hbo-v, maar een universitaire studie.

Er was geen sprake meer van geweest dat Frank nog bij Mollie langskwam. Lidi had onmiddellijk laten merken dat dat niet op prijs stelde, en Frank gehoorzaamde zonder meer. Maar het ergste had Mollie toch nog gevonden dat Frank haar was gaan zien door Lidi’s ogen. De spaarzame keren dat ze elkaar hadden ontmoet, had ze dat gemerkt aan zijn wat spottende opmerkingen, die af en toe wel erg tegen het denigrerende aan zaten. Bij het laatste bezoek had hij meewarig gesproken over de verpleegstertjes uit het zusterhuis, die aasden op een dokter om meer status te krijgen.

Mollie had niet geweten wat ze hoorde. ‘Heb je dat van Lidi?’ had ze glimlachend gevraagd, en er snerend aan toegevoegd: ‘Ze leest zeker graag van die doktersromannetjes. Zo’n type lijkt ze me wel.’

Frank had haar een beetje dommig aangekeken.

‘En nu moest je maar weggaan, want ik heb het druk als verpleegstertje in het ziekenhuis. Ik ben namelijk op jacht naar een vriendelijk doktertje.’

Na dat bezoek hadden ze elkaar niet meer gezien. De vriendschap was doodgebloed.

Mollie had het afschuwelijk gevonden, maar had zich bij het feit neergelegd. Gelukkig was Kees op het toneel verschenen. Ze glimlachte even. Kees, de student geschiedenis met zijn plagerige grijze ogen, zijn lichtblonde, bijna witte haar en zijn lange, magere gestalte. De liefde voor Kees had de teleurstelling – en toch ook wel het verdriet – over de verloren vriendschap met Frank naar de achtergrond gedrongen.

Mollie haalde met een paar venijnige gebaren de zeem over de houten raamkozijnen.

‘Mollie, lieverd, moet die verf er echt af?’ vroeg een plagerige stem achter haar.

Mollie schoot in de lach en draaide zich om.

Daar stond Kees.

‘Ik dacht even aan haar van de overkant,’ grinnikte ze.

‘Wat heeft ze nu weer gedaan?’

‘Niks. Alleen de gedachte aan haar maakt me al kwaad,’ antwoordde Mollie een beetje schuld bewust. ‘O, Kees, ik vind Ingeborg zo vreselijk eenzaam, zo zonder vriendinnetjes. Niemand kijkt naar haar om. En ze is altijd zo bloederstig. Het enige wat haar belangstelling lijkt te hebben, zijn boeken en schilderijen. Dat is abnormaal voor een kind van haar leeftijd. En nooit nemen Frank en Lidi haar ergens mee naartoe.’

‘Misschien wil ze dat wel niet,’ zei Kees. Mollie moest niet zo dramatisch doen, vond hij. Geen kind was gelijk, en Ingeborg was nu eenmaal een verlegen, teruggetrokken meisje dat van lezen hield. Hij kon daar wel inkomen. Zelf hield hij ook niet zo van feesten en stappen.

‘Ieder kind houdt van uitgaan,’ sprak Mollie beslist. ‘En dan niet boodschappen doen, maar leuk uit, naar een film, een disco of iets dergelijks.’ Kees begreep er niets van. Typisch een man. Ze gooidde de wisser, de spons en de zeemleren lap in de emmer, en met de woorden ‘Zet jij even de trap weg, Kees? Dan ben je een lieverd,’ liep ze naar binnen.

‘Ben je dan eindelijk klaar met werken? Het is wel zaterdag, hoor.’

‘Alleen nog wat onkruid wieden in mijn tuintje. Ik ben zo klaar.’

‘Geen rust in d’r gat,’ bromde Kees terwijl hij de trap oppakte en het huis binnenging.

Mollie liep de tuin in. Uit een kleine schuur die tegen het huis was gebouwd, pakte ze tuingereedschap. Veel onkruid groeide er niet in de tuin. Mollie was er meestal als de kippen bij om ieder sprietje uit de grond te rukken. Ze had vooral een bloedhekel aan zevenblad. Het was iedere keer weer een waar gevecht om de tuin zevenbladvrij te houden. Ze trof het met het weer. De regenbuien waren weggetrokken, en de zon had weer vrij spel.

Hoewel de tuin niet zo groot was, had Mollie kans gezien er een kleine luthof van te maken. In het midden lag een rond rozenperk, dat omgeven was door laaggeschoren buxushaagjes. Het glorieuze middelpunt van het perkje vormde een grote tuinkaboutter op een hoge sokkel, die met grote ronde ogen onnozel naar het huis staarde. Als kind al was Mollie dol geweest op tuinkabouters. Ze had zich dan ook vast voorgenomen een stel van die stenen kereltjes met puntmutsen aan te schaffen wanneer ze zelf een tuin zou krijgen. De komst van de kleurige mannetjes was wel op enige weerstand gestuit bij Kees. ‘Mol, moet ik werkelijk tegen die dommige smoeltjes aankijken wanneer ik in de tuin zit?’ had hij ongerust gevraagd. Maar hij had er onmiddellijk aan toegevoegd: ‘Als jij het werkelijk wilt, lieverd, dan zet je die trolletjes maar gezellig tussen het struikgewas neer.’ Maar Mollie had een prominentere plaats in gedachten gehad voor de tuinkabouters: één zo’n stenen kereltje midden in het rozenperk en twee naast de tuinbank op het kleine terras.

Pascal, hun oudste zoon van zeventien, had gegrinnikt: ‘Geweldig, mam, dat gekleurde trollestel in onze tuin!’ En hij had de tuin meteen omgedoopt in ‘Klein Efteling’.

Om het perkje was een pad van oude klinkertjes aangelegd, dat uitkwam op een terrasje met in een hoek een verweerde houten tuinbank. Naast de bank stonden potten bloeiende chrysanten, dahlia’s en herfstasters. Tussen de potten door gluurden de tuinkabouters. Om ongewenste blikken van nieuwsgierige voorbijgangers tegen te gaan was de tuin omgeven door een hoge haag van laurierkers. In het midden van de haag die grensde aan de open-

bare weg, was een boogvormige uitsparing gemaakt, waarin een donkergroen gietijzeren hek met gouden punten stond.

Met een handschoffeltje ging Mollie door het rozenperkje. Ze gaf afwezig een aai over de muts van de kabouter. Haar gedachten hielden zich nog steeds bezig met het verleden. Frank en zij waren elkaar uit het oog verloren. Maar toen een van de grote, vrijstaande huizen aan de overkant van de straat leeg kwam te staan, bleken tot haar grote verrassing Frank en Lidi het gekocht te hebben. Met een vanzelfsprekendheid die haar overrompelde, had Frank de draad van de oude jeugdvriendschap weer opgepakt. Eerst had Mollie de boot afgehouden. Frank moest vooral niet denken dat hij haar aan een touwtje had. Ze was nog steeds zijn slappe, slaafse houding niet vergeten. En het vooruitzicht Lidi iedere dag te moeten zien had haar ook niet bepaald gelukkig gemaakt. Maar voor dat laatste had ze niet bang hoeven te zijn. Ze zag Lidi slechts bij hoge uitzondering, want Lidi had een belangrijke baan als advocate in Utrecht en zat van 's morgens vroeg tot 's avonds laat op haar kantoor. Waar je zin in had, vond Mollie. Mevrouw Brongers, de loslippige hulp van Lidi en Frank, had haar uitgebreid op de hoogte gebracht van de inrichting van het huis. Mollie, die meestal niet luisterde naar roddel of kletspraak, had de verleiding deze keer niet kunnen weerstaan.

‘Al zeg ik het zelf, mevrouw Breevoord, ik heb een baan als een luis op een zeer hoofd. Hebt u de kamers weleens gezien? Allemaal even kaal en ongezellig ingericht. Wilt u het niet even zien? De familie is er toch niet.’

Mevrouw Brongers was haar voorgegaan naar de grote huiskamer. ‘Ziet u wel hoe kaal? Nergens een plantje of een bloemetje te bekennen,’ had mevrouw Brongers misprijzend gezegd. ‘Ik heb één keer uit de goedheid van mijn hart een azalea op tafel gezet. Niet dat ik dacht dat ze het niet konden betalen, maar sommige mensen hebben er gewoon geen oog voor. Wat denkt u? De volgende dag vond ik hem terug in de vuilnisbak. Geen respect voor groen en God, zeg ik maar. En ze gaan zo wonderlijk met elkaar om. Kijk, dat gaat mij natuurlijk niet aan, zult u zeggen, en daar hebt u natuurlijk gelijk in, maar dat stel kijkt elkaar niet eens aan. Wat zegt u daarvan?’

Mollie had dat wel verwacht, maar had niets gezegd. Dat was ook niet de bedoeling geweest, want mevrouw Brongers was onverdroten doorgegaan.

‘Nee, ik vind haar, mevrouw Samkalden bedoel ik, een wonderlijk mens. De naam alleen al. Als je trouwt, neem je de naam van je man aan, toch? Ik houd niet van die moderne fratsen. Samkalden...’ Mevrouw Brongers had minachtend gesnoven. ‘Ze mag dan misschien een goede advocate zijn, maar als moeder is ze geen knip voor haar neus waard. Dat arme schaap, die dochter, altijd alleen. Ja, dan word je vanzelf wel wat eenzellig. Zeg nou zelf. En die man...’

Mollie had het tijd gevonden om de conversatie af te kappen. Die werd nu te persoonlijk en te gevaarlijk, en dat wilde ze niet.

‘Die man valt wel mee,’ had mevrouw Brongers haar nog nage-roepen toen ze het huis verliet.

Na verloop van tijd was toch weer het vriendschappelijke gevoel voor Frank teruggekomen.

‘Hij is ook zo’n druiloor,’ had ze wat vertederd tegen Kees gezegd, die absoluut niet begreep wat Mollie in die weliswaar aardige lap-zwans zag.

En zo was Frank een regelmatige bezoeker van huize Breevoord geworden. Het voelde als een overwinning op Lidi, moest Mollie zichzelf toegeven, dat Frank liever bij haar zat dan in dat steriele, koude huis van hemzelf. Kinderachtig, maar waar: Mollie genoot er in stilte van.

Lidi kwam nooit. Mollie voelde dat Franks vrouw op haar neer-keek. Per slot van rekening was Lidi afgestudeerd in het strafrecht, en was Mollie maar een armzalige verpleegkundige geworden. Maar dat was niet de voornaamste reden waarom Mollie Lidi lie- ver zag gaan dan komen. Het koude, egoïstische karakter van Lidi stond haar enorm tegen. Mollie kon zich niet voorstellen dat een mens alleen maar voor zichzelf kon leven. Je was toch ook op de wereld om elkaar een beetje te helpen?

Mollie had zichzelf overwonnen en Frank en Lidi voor een be- leefdheidsbezoek uitgenodigd, maar het was op een fiasco uitge- draaid. Bij binnenkomst had Lidi haar wenkbrouwen iets opge- trokken. Een spottende glimlach was op haar gezicht verschenen

toen ze de eikenhouten salontafel met bolpoten zag, de zware armstoelen, de perzen die overal verspreid op de glanzende parketvloeren van de in elkaar overlopende kamers lagen, en het gepoetste koper dat her en der op kasten en tafeltjes stond te glanzen. Lidi's gedrag was ronduit onbeschoft geweest. Het had Mollie diep gekwetst.

Tot een tegenbezoek was het niet gekomen. Ze hadden elkaar niets te zeggen.

'Gelukkig maar,' mompelde Mollie. Ze pakte een bezem en veegde de aarde weg die tijdens het wieden op het pad terechtgekomen was.

Als Lidi Samkalden helemaal uit haar leven zou verdwijnen, zou Mollie er geen traan om laten.

REINA CRISPIJN

Het winterschilderij

Ze weet wat ze wil, maar ook ten koste van alles?

Ingeborg van Wijngaarden groeit op als een wereldvreemd, eenzaam meisje. Ze is enig kind en als ze veertien jaar is, vertrekt haar vader. Dan is ze overgeleverd aan haar moeder, die niet van haar kan houden. Ingeborg vlucht in de kunst.

Kunst en klassieke muziek, daaraan houdt Ingeborg zich vast als ze alleen is met haar moeder; een ambitieuze strafpleiter, die het niet kan verkroppen dat ze is afgewezen door Ingeborgs biologische vader.

Ingeborg wordt gegrepen door het schilderij 'Gezicht op Workum', een wintervoorstelling, dat ze ontdekt in een galerie. Ingeborg denkt werkelijk dat het schilderij speciaal voor haar is geschilderd en raakt helemaal in de ban van de voorstelling. Maar het paneel wordt verkocht en verdwijnt uit haar leven. Toch is ze ervan overtuigd dat ze het ooit zal bezitten. Nietsontziend gaat ze te werk en aarzelt daarbij niet om slachtoffers te maken. De prijs die ze daarvoor moet betalen, is zo hoog dat ze zelfs haar grote liefde dreigt te verliezen.

Reina Crispijn debuteerde solo met *Bonbons voor een gebroken hart*. Samen met haar zus Margreet schreef ze het vierluik *Het lied der seizoenen, Melodie der herinnering, Prelude in springtij* en *Herfstsonate*.

NUR 301

ISBN 978-90-5977-439-1

9 789059 774391

Zomer & Keuning

www.kok.nl